

Az akácgazdálkodásról Bajnán

A perzselés után

Tisztítás előtt

Az akácgazdálkodás volt a témája az Erdőművelési Szakosztály idei évadzáró összejövetelének. A rendezvény érdekessége az volt, hogy nem az alföldi homokon lévő térségben szervezték az értekezletet, hanem a Pilisi Parkerdő Rt. bajnai erdészetének dimbes-dombos területén.

Áprily Róbert erdészetigazgató és Bus Mária szakosztályelnök köszöntői után Zambó Péter vezérigazgató köszöntötte a megjelenteket és kívánt tanulságos programot.

A Bajnai Erdészet a Gerecse-hegység déli oldalán, annak nyúlványain, valamint a Gete-hegy és Csolnok-Dorog közti területen gazdálkodik 14 községhatárban, 7500 ha területen.

Tengerszint feletti magasság: 150–600 m között, csapadék 500–600 mm/év.

Az erdőterület fajokösszetétele: cser 49%, tölgy 27%, akác 10%, egyéb kemény 9%, bükk 1%, fenyő 4%.

Az erdészet 1999. évi termelési értéke 267 millió Ft, amit elsősorban az er-

A többnyire gyenge, száraz termőhelyen lévő, 49%-ban gyenge minőségű cser-fafaj alapvetően meghatározza a mintegy 70–75% iparifa célra nem alkalmas tűzifa mennyiségét, amelyet tűzép telepeken, illetve a környező lakosság részére értékesítünk.

Éves erdősítési kötelezettség 93 ha/év. A folyamatban lévő erdősítés területe 550 ha. Elsősorban a természetes felújítást szorgalmazzuk, de ennek kiegészítéseként tölgy-, illetve cser makkal erdősítünk. Az erdőfelújításokat a vadkárosítás elkerülése végett kerítésekkel védjük.

Vadgazdálkodást és vadászatot 10 500 ha-on folytatunk. Az éves vadkilövési terv 650 db nagyvad. Az erdészet területén 4 db vadaskert működik. A Történelmi Vadaskert 323 ha, muflonkert 130

Bajna, magyar falu, Esztergom vgyében, magas dombon, ut p. Doroghoz délre 2 óránnyira. Határa 6674 hold, melyből szántóföld 3697 h., rét 440 h., legelő 23 h., szőlőhegy 254 h., erdő 2400 hold. Ebből majorsági szántóföld 600 hold; egész urbéri telek 84. Földje agyagos, és kétszerest, zabot és burgonyát leginkább terem. Lakja 2046 r. kath., 6 héber., kath. paroch. templommal. Több csinos uradalmi épület. Van 4 patakja és a csimai becsapolt tó csatornája, kettős Őrhegy magas és terjedelmes, ennek ellenében a Mulató-hegy. Az Őrhegyben tágas barlang találatik. Temploma még 1079-ben épült goth izlésre. Diszesíti a helységet az urasági angol izlésű kastély olasz festménnyel. Birja gróf Sándor Móricz, s feje egy uradalomnak. (Fényes Elek, 1851)

dőművelés, fahasználat és vadászati ágazatok hoznak. Éves eredmény 1999-ben: 26 millió Ft.

Az erdészet élőfakészlete 1,2 millió m³. Fakitermelési lehetőség: 31 000 m³/év.

Akác természetes felújítás

A gázgős berendezés

ha, vaddisznós kert 318 ha, szarvaskert 700 ha. A vadkilövések 85–90%-át külföldi bérvadászok végzik.

Közjóléti szempontból megemlíten-dő: Héreg-Királykút, Pusztamaróti ifjú-sági táborok, a Bajóti Öreg-kő a bar-langjaival. Jelentős források: Héreg-Ki-rálykút, Péliföldszentkereszt.

Dr. Rédey Károly ERTI főigazgató-he-lyettes rövid összefoglalót adott „Az akáctermesztés” című kiadványról. A te-repi bemutatókat *Német István* vezette, melyeket röviden ismertetünk.

Dorogon Albert Ferenc kerületvezető által jelölt 38 éves akácállomány növe-dékfokozó gyéritését vitatták meg a résztvevők.

Tokodon kétéves, mélysántás után 9 szem folyóméterenkénti akácmagvetést láthattunk, melyet *Stádel Károly* és *Né-metb István* módszerével végeztek.

Szomoron akác tarvágást követő vá-gástakarítás után propán-bután gázégő-vel 60 cm széles csíkot perzseltek, me-lyet váltva 100 cm-es sáv követett. A vegyszeres gyomirtás Pivottal történt. A tömeges keléskor Acrobat gombaölővel permeteztek. A szárazság ellenére 50–60 ezer csemete volt a területen, hektáronként 20–100 cm-es változó ma-gasságban.

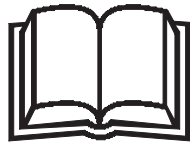
Megtekinthettük a Primagáz képvise-lője által bemutatott talajperzselő ké-szüléket.

Héreg községhatárban az akác mag-ról történő természetes felújulását mu-tatta be *Dankó Sándor* kerületvezető erdősz. A hektáronként talált 80–100 ezer csemetével az idén műszakilag be-fejezetté nyilvánult az erdőrészlet.

Ismét Bajna községhatár felé vettük utunkat, és *Árpádbalmi Ferenc* kalau-zolásával megtekinthetünk egy kivá-ló morfológiai tulajdonságokkal (egyenes, hengeres, ágtiszta) rendel-kező akácsoportot, mely génbankja lehet a további vegetatív szaporítás-nak. Mintegy kakukktojásként az akácprogramban, ahol egy kocsa-nyostölgy felújítást láthattunk (no lám természetvédők), mely akác, mezei juhar és cser megelőző állomány he-lyén történt *Csicsai-féle* pásztázóval. 1999 őszén befejezetté nyilvánítva. A szakosztály évi utolsó összejöve-tel Gyarmatpusztán ért véget. A vadász-házban, melynek első alapkövét a va-daskertben 1856-ban az a *Sándor Móricz* rakatta le (a család a környék birtokosa), akit csak „ördöglovás”-ként emlegetnek, s személyét számta-lan legenda övezi.

Németh István–Pápai Gábor

Megjelent

A természet romlása, a romlás ter-mészete (Föld Napja Alapítvány, Buda-pest, 2000)

Az idén tavasszal megjelent könyvet so-kan provokálnak tartják. Lehet, hogy az erdősz-olvasók közül is sokan így lesznek ezzel. Pedig a szerzők legfőbb törekvése az volt, hogy kiegyensúlyo-zott képet adjanak hazánk természeti állapotáról. Provokálnak legfeljebb abban az értelemben nevezhető, hogy szembeesít mai helyzetünkkel és megol-dásokat keres, még akkor is, ha azok új-szerűek, szokatlanok és ezért fáradsá-gosak.

11 fejezet, 10 izgalmas téma. A fo-lyók állapotával két fejezet is foglalko-zik, ami az elmúlt hónapok eseményei után nem tűnik túlzásnak. *Andrásfalvy Bertalan* már a hatvanas években ku-tatta, hogy a Duna-parti falvak népe az évszázadok folyamán milyen sok szállal kötődött az élő vízhez, és ezt hogy tette lehetetlenné a folyószabályozás. Megál-lapításai már évtizedekkel ezelőtt messze túlmutattak a néprajzi kérdése-ken. *Andrásfalvy* az egykori gondolat-menetet folytatva most egyértelműen tanúságot tesz a régi vízrendezési elvek mai alkalmazása mellett. *Hamar József* árnyalt képet fest a tiszai árvízvédelem-ről. Nincs okunk, hogy elítéljük Széchenyiéket, de tovább nem folytatható a tiszai árvízvédelem szokásos gyakorlata. A fejezet írása még nem fe-jeződött be, mikor a Szamoson a „cián-dugó” elérte a Tiszát. Ezért – ha csak néhány szavas utószó erejéig is – a szer-ző rákényszerült, hogy erről a témáról is írjon.

Hasonlóan éles kérdést vet fel *Án-gyán József* gödöllői professzor a Vá-laszúton a mezőgazdaság című fejezet-ben. Mi a célunk? Otromba gépek és rengeteg vegyszer segítségével minél több élelmiszert „gyártani” vagy megél-hetést és egészséges környezetet terem-teni a vidéki embereknek, és nyugodtan fogyasztható ennivalót valamennyiünk-nek. A többi fejezethez hasonlóan az ér-veket nagyon sok adat, táblázat, ábra erősíti. Egy-egy fejezet foglalkozik a ter-mészeti élőhelyek megvédésének esé-lyeivel, a gazdasági változásokkal, a ma-

gyar lakosság egészségi állapotával, a népességfogyás előnyeivel és hátrányai-val, a közlekedésfejlesztési koncepciók-kal, az európai uniós csatlakozással és végül a filozófiai kérdésekkel. Ám szá-munkra a legfontosabb fejezet mégis csak a második, az erdőkről szóló.

Bartha Dénes *Erdeink egyre csak szegényednek?* című írásában a tőle megszokott alaposággal elemzi az er-dőtakaró változásának történetét. Ez az Erdészeti Lapok olvasóinak nem új, de az érdeklődő közönség számára nélkülözhetetlen összefoglalás. A szer-ző véleményét az idegenföldi fafajok térhódításáról és a hazai veszélyezte-tett erdőátársulásokról olvashattuk már, mégis ilyen átfogóan megfogalmazva biztos, hogy minden régi és új olvasó-ban új gondolatokat indít el. A törté-nelmi és szakmai megalapozás alapján válik érthetővé, hogy a szerző miért tartja sorsdöntő kérdésnek a Nemzeti Erdőtelepítési Program megvalósulásá-nak mikéntjét. Egy 20 oldalas tanul-mány nem térhet ki minden részletké-rdésre. Nagy erénye éppen az, hogy jó érzékkel választja ki az igazán fontos kérdéseket. *Bartha Dénes* – ahogy ed-digi írásaiban is gyakran tette – kritizál-ja a jelenlegi erdőgazdálkodási gyakor-latot, de elsősorban nem az erdőszeket hibáztatja. A természetközeli erdőgaz-dálkodásról szóló záró gondolataiban némi remény is felcsillan. *Illés Nándor*, *Vadas Jenő*, *Roth Gyula* és a többi nagy előd munkássága egy egészen másfajta világban is ösztönzést adhat az új utak megtalálására.

(A könyv 1000 Ft-os áron kapható – többek között – az Ökoszolgálat-ban. 1054 Bp., Vadász u. 29.)

Ref.: **Gadó György Pál**

*

Szabó Lajos: Trópusi-szubtrópusi gyümölcs- és élvezeti növények

A könyv tankönyvnek készült, de min-den növénybarát, az egzotikus növények iránt érdeklődő, növénytermesztéssel foglalkozó szakember is haszonnal for-gathatja *Szabó Lajos* professzor könyvét, amely a Stúdium Kiadó gondozásában jelent meg. A szerző éveket töltött a tró-pusi-szubtrópusi terület országában, így a Magyarországon jól ismert vagy éppen még nem is hallott gyümölcsök és egyéb haszonnövények ismertetések, ter-mesztésük, felhasználásuk leírásakor az ott szerzett személyes tapasztalatból érezhető hitelesség nagyban emeli a könyv értékét.

A nálunk is mindennapos banán, cit-rusfélék, kivi mellett megismerked-

hetünk olyan gyümölcsökkel is, mint pl. a mangosztán, passiógyümölcs, rágógumifa, amelyeket legfeljebb néhány világhírű hazánkfi láthatott a természet helyén felkeresett gyümölcs-piacokon. Az élvezeti növények között a kávé, kakaó mellett a bétel, kólafajok stb. leírása is szerepel.

Szabó Lajos a növény alapfajának ismertetése után – amennyiben létezik ilyen – a nemesített fajtákat, a nemesítés eredményeit, a növény természetével kapcsolatos tudnivalókat (szaporítás, telepítés, nevelés, tápanyag-utánpótlás, növényvédelem), a szüretelés, hasznosítás folyamatait, lehetőségeit ismerteti olyan olvasható stílusban, amelynek megértése nem okoz nehézséget a mélyebb szakismerettel nem rendelkező olvasó számára sem, ennek ellenére megfelelő alaposítással ad új információkat is. A fontosabb fajok-fajták leírása után részletes technológiát találunk a teljes termesztési folyamatra, alapos ismertetést a gyümölcs összetevőiről, tápanyag- és vitaminkészletéről, az élelmezésben betöltött szerepéről és jelentőségéről, az utóéletről, a fogyasztási szokásokról.

A könyv végén található rendkívül bősséges irodalomjegyzék a téma iránt érdeklődő olvasó számára ad lehetőséget a további elmélyülésre.

A könyv megvásárolható a szerzőnél: dr. Szabó Lajos, Szent István Egyetem Trópusi Mezőgazdasági Tanszék, 2103 Gödöllő, Pf. 303., és a kiadónál: Studium Kiadó Kft., Nyíregyháza, Sóstói u. 31/b.

Dr. Varga Szabolcs

*

Hegedűs Attila–Szentesi Zoltán: Az erdei melléktermékek – hasznos ismeretek az erdei haszonvételek iránt érdeklődők számára

A kezünkben lévő könyvecske két fiatal, lelkes, jól képzett szerzője az erdei melléktermékekkel kapcsolatos múlt, jelen és jövő problémáit gyűjtötte egybe és tárgyalja nagy körültekintéssel. Nem feledkeztek meg a nemzetközi kitekintésről sem, a teljes horizontot igyekeztek bemutatni.

Helyesen látják, hogy a ma már a mellékhasználatok közé visszaszorult tevékenységek és azok eredménye az ember megjelenésekor és azóta is évezredek át az emberi élet nélkülözhetetlen velejárói voltak, és remélik, hogy a jövőben is, ha módosultan is, azok maradnak.

A jogi háttérrel, az egyes múltbeli és ma is élő termékcsoportok bemutatása,

a korábbi szervezetek, a jelenlegi állami és magángazdasági tevékenységek ismertetése érdekes és hasznos része a munkának.

Azzal a reménnyel indítjuk útnak az egyes részekben hézagpótló könyvecskét, hogy ez az első szárnypótlás, amit további elmélyült munka követ. Ezt várja az elmélet és a gyakorlat egyaránt a szerzőktől.

Dr. h. c. dr. Márkus László

*

Vörös lista – Magyarország veszélyeztetett fa- és cserjefajai

Kék lista – Magyarország aktív védelemben részesülő fa- és cserjefajai

Fekete lista – Magyarország adventív fa- és cserjefajai

Összeállította: *Bartha Dénes*, Sopron 2000

A *vörös lista* – mely a legnagyobb múltra tekint vissza, s a legismertebb a listák közül – dendroflóránk veszélyeztetettségét (fenyegetettségét) mutatja be.

A *rózsaszín lista* – amit a vörös lista „előszobájának” lehet tekinteni, és itt a vörös listába ágyazva közlünk – azokat a taxonokat tartalmazza, amelyek rövid időn belül vélhetően veszélyeztetetté válnak.

A *kék lista* azon taxonokat mutatja be, amelyeknél az elmúlt időszakban – az aktív védelemnek köszönhetően – csökkent a veszélyeztetettség mértéke.

A *zöld lista* az állományaik számában és nagyságában nem vagy érzékelhetően nem változó fajokat sorolja fel, melyeket a kiadványban nem teszünk közzé.

A *fekete lista* a flóraszennyezést okozó elvadult adventív fajokat mutatja be.

A közreadott „színes listák” a magyarországi dendroflóra ezredvégi állapotát tükrözik, s alapot nyújtanak egy

(célszerűen 10 évvel) későbbi megújításuk alkalmával elvégezhető összehasonlító értékeléshez. Ehhez a megújításhoz szívesen veszünk minden kiegészítést, észrevételt, amit az alábbi címre kérünk megküldeni:

Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar Növénytan Tanszék, 9401 Sopron, Pf. 132.

Köszönet illeti *dr. Faragó Sándort* a vörös lista kategóriák értelmezésében nyújtott segítségéért, továbbá a kötet lektorait értékes kiegészítéseikért, módosításaikért, javaslataikért.

*

Természet, Erdő, Gazdálkodás címen jelent meg *Frank Tamás* szerkesztésében a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület és a Pro Silva Hungaria Egyesület kiadásaként az a kötet, melyet címéből ítélve már régen várt minden olyan szakember, aki a természetközeli erdőgazdálkodásban látja a jövő útját a mai kor globális erdőpusztító világában. Jókora jött az igényes kiadvány. A gazdálkodás okaként a főcím – mely a kívülálló felé már jelzi, hogy valami nincs rendben – kétértelműségét egyértelműsíti az alcím, mely utal a kiadvány szerzőinek szándékára, hogy „Mit tehetünk érdeink biológiai értékének megőrzése érdekében?”

A könyvet végigolvasva a fenti kérdésre megkaphatjuk a választ, ha idézzük az egyik fejezet még – a szerző szerint – szentimentálisnak tűnő óhaját.

„...*ba az erdő iránti tisztelet és alázat hatja át munkánkat, és a napi gondok között az erdőt nem csak munkánk tárgyának tekintjük...*”

Ilyen egyszerű volna ez, a szakma minden területén.

Pápai Gábor

Megalapították a Környezettudatos Orosz Fatermelők Egyesületét

A 2000. év áprilisában tartott moszkvai „Erdőtanúsítás: egy mechanizmus a tartamos erdőgazdálkodásért” című konferenciát a WWF Orosz Programirodája szervezte, hogy alkalmat adjon a Környezettudatos Orosz Fatermelők Egyesületének megalakítására.

Az eseményen részt vett 60 erdőgazdasági vállalat szerte Oroszországból, a Gazdasági Minisztérium, a Kereskedelmi és Iparkamara, több beruházási bank és több potenciális vevő. Az utóbbiak között volt az Axel Springer, az egyik legnagyobb német kiadó-

vállalat, valamint több német, belga és amerikai vállalat.

A témák között szerepelt az orosz cégek és a WWF Forest and Trade Network (Erdő és Kereskedelem Hálózat) európai tagvállalatai közötti kapcsolatok erősítése. Az ökológia iránt elkötelezett erdészeti cégek szervezetének jelenleg 10 tagja van, míg másik 23 vállalat felügyelő bizottságaik jóváhagyása után fog csatlakozni.

A szervezet alapítását a WWF Világbank Szövetség támogatta.

(WWF Magyarország – Hírlével)